

Čtení na pokračování,
Část devátá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola X

„Můj synu, měl by ses vrátit do Athén, a zapsat se na univerzitu,“ řekl mu v dobré náladě poté, co blahosklonně vyslechl jeho příběh. „Budu stát při tobě a očekávat tvůj návrat. Dám ti doporučující dopis pro děkana. Neodbočuj z cesty, kterou sis vybral. Studuj, modli se a zdokonaluj, a tvůj nejzazší cíl ti dobrý Pán požehná. Udržuj si odstup od světských lidí a falešných přátel.“

Krátce nato opustil Nektarios Alexandrii a když dorazil do Pirea, nastoupil na další loď na Chios, aby požádal o povolení opustit klášter kvůli studiu v Athénách.

Igumen Nikefor jej přijal tak vřele, jako otec přijímá svého syna. Byl to přísný a spravedlivý muž, a když byl seznámen s podrobnostmi Nektariovy situace, plně souhlasil s patriarchovým rozhodnutím. Listina, kterou dal Nektariovi, a která mu oficiálně povolovala opustit monastýr, zněla: „Tímto povolením se diákonovi Nektariovi Kephalas, bratru z Nea Moni, oficiálně umožňuje pokračovat do Athén, aby mohl dokončit své vzdělání na univerzitě. Doporučujeme ho ke kněžství jako oddaného, mravného a ctnostného člověka.“ Po celý svůj život Nektarios tuto listinu neztratil a vždy ji vozil v kufru s sebou.

Boží řízení jej znovu přivedlo do starodávného a dříve slavného města Athén. A ačkoliv bylo toto období jeho života tak vzrušující a slibné, jedna nešťastná událost poněkud ztlumila nadšení. Jeho dobrodinec, Jan Horemis zesnul v Pánu a opustil tento pomíjivý svět. Smrt pana Horemise jej velmi silně zasáhla. Přemýšlel o tom, jak laskavý a velkorysý to byl člověk a bolelo ho, že se s ním už nebude moci na tomto světě setkat. Jan Horemis byl synem své otčiny a synem církve. Nektarios nikdy nezapomněl na noc, kdy se o jeho smrti dozvěděl. Šel na horu Lykabetos, z níž je možné panoramaticky vidět celé Athény, vstoupil do jednoho z jejích chrámů a strávil celou noc v modlitbách za spočinutí duše služebníka Božího Jana.

Nicméně, dobrý Bůh, který miluje všechny své děti, spravedlivé i nespravedlivé, na něj nezapomněl. V obavách před tím, aby kvůli svým finančním potřebám nemusel žádat o podporu patriarchu Sofronia, sebral odvahu a zúčastnil se zkoušek u děkana, díky nimž vyhrál stipendium. Díky „Papadakeiovu odkazu“ obdržel 100 drachem měsíčně, a byl tak schopen pokračovat ve studiu.

Řecko má dlouhou historii tradiční pravoslavné zbožnosti. Nektarios se o tom snažil dozvědět co nejvíce, aby mohl lépe rozumět duchu lidí jeho nově osvobozené vlasti. Ale to, co našel, byl jen zbytečný zmatek v lidech i v církvi. Dvůr nového bavorského krále a cizí vlivy kazily tradiční pravoslavné hodnoty. Tento chaos hodně ovlivňoval kněze, kteří se snažili vést národ v jeho nově získané svobodě, jako to dělali během těžkých let turecké nadvlády. Nyní se však jejich hodnoty stávaly stále více sekulárními. Kněžství se stávalo běžným zaměstnáním s mnoha představenými. Laikové si toho ve své instinktivní moudrosti byli vědomi, ale nic s tím nemohli dělat, protože vše bylo provázáno s politikou, učenci i demagogy. Což nakonec ovlivnilo všechno, včetně církve. Vskutku, jak smutný stav věcí, když lidé klamou svoje náboženské vůdce.

Uprostřed všech těchto zmatků bylo v Athénách té doby obtížné vydělat si nějakým způsobem na živobytí. A jelikož byl Nektarios jedním z těch, kdo se uskromňovali kvůli ostatním, často zjišťoval, že má hlad. Všichni lidé kolem něj byli ničení nedostatkem, a jelikož to byli jeho duchovní bratři a sestry, pro něž Pán Ježíš, svaté Slovo, zemřel, nemohl si pomoci a dával jim, jak jen mohl a kdykoliv mohl.

Jednou se přihodil srdcervoucí incident, když Nektarios narazil na jednu mladou ženu z předměstí, která nejenže čerstvě ovdověla, ale rovněž přišla o své jediné dítě. V zoufalství vyběhla bosá do ulic a hledala někde od někoho pomoc. Na její tváři se zračila bolest, zármutek, trpkost, byla na světě úplně sama. Nektarios se s mnoha obtížemi pokusil přesvědčit své spolužáky, aby se zřekli něčeho ze svého vlastního jídla, aby jí mohli pomoci a přivést ji.

„Je to vůle Boží, moji kolegové, Boží vůle,“ naléhal na ně.

„Je to opravdu Boží vůle, abych vydával v nebezpečí vlastní zdraví a odříkal se až k hladu, abych mohl zmírnit bídu jednoho jediného hořčičného semene v nekonečné bídě kolem nás?“ odvážil se namítat kdosi, kdosi, kdo se později stal metropolitou.

V době, kdy Nektarios studoval v Athénách, žil tam člověk, kterému říkali Apoštol Makrakis, který horlivě kázal za očistění, řekněme řecké pravoslavné církve. Byl to učený laik, jehož vzdělání bylo zakořeněno v hluboké znalosti Písma. Výmluvně horlil proti zednářskému řádu a všem materialistickým teoriím, které kolovaly na univerzitě. Kromě toho se však dotýkal i některých extrémních teorií týkajících se podstaty duše a zapletl se rovněž do politiky.

Ačkoliv Nektarios nesouhlasil s jeho extrémními postoji, a skutečně je v jedné ze svých prací zkoumal, považoval každopádně tohoto muže za nejhoroucnějšího zastávce křesťanství. Rád sledoval jeho texty i noviny, a býval by se s ním rád osobně setkal. Ale nikdy se mu to nepoštěstilo, a nakonec se o jeho spisy přestal zajímat, protože církevní synod vyslovil oficiální nesouhlas s

jeho krajními postoji. A jako duchovní musel pochopitelně svoje představené poslouchat.

Mnoho příhod ze života na vysoké škole se pro Nektaria stalo nádhernou vzpomínkou, třeba když si s několika přáteli pronajali autobus tažený koňmi a jeli do letoviska Phaleronu. Pobývali na písčných plážích a pozorovali zářící azurové vody, které zdobilo světlé slunce Attiky. Nikde jinde na světě určitě není jasnější ani krásnější sluneční světlo. Na takových výletech nebylo neobvyklé, když za soumraku zpívali jásavé večerní hymny. S otevřenými srdci zpívali Bohu „Světlo tiché svaté slávy nesmrtelného Otce nebeského“. Jak krásné vzpomínky tak mohli získat.

Roky uběhly příliš rychle, a nezbylo z nich nic, než jen tyto vybledlé stopy v paměti. Nektarios nakonec teologický titul získal a znovu se ocitl na lodi do Alexandrie. Úspěšně tak dosáhl jednoho cíle, který si stanovil. Ale byla to pouze pozemská očekávání, jejichž krása by nevyhnutelně vybledla, kdyby za vidinou těchto cílů nebyl jiný svět, a to nebeský domov pro ty, kdo milují Boha. Nádhera tak získávala jinou barvu, barvu naděje.

V Alexandrii přijal patriarcha Nektaria s otevřenou náručí. Jeho víra byla až do tohoto dne opravdu vedena paprsky Boží prozřetelnosti a Nektariovo srdce přetévalo vděčností. Vděčností a pocitem dluhu. Církev byla žní, která potřebovala mnoho pracovníků, chtěl tedy pro milovanou pravoslavnou církev pracovat tak usilovně, jak jen mohl.

S vědomím toho, že vše na světě patří Bohu, se Nektarios rozhodl dělat co bude v jeho lidských silách, aby sloužil vždy jen Jemu, velkému učiteli. Aby na to stále pamatoval a nikdy nepodlehł domýšlivosti a sobecké pýše, která často vstupuje do lidských srdcí, vzal si kousek bílé lepenky a dolů napsal datum, kdy odjížděl ze Sylivrie jako mladý chlapec bez jediné koruny. Nikdy nechtěl zapomenout na ten den a na svoji situaci v té době.

„Nektarie, alexandrijský trůn tě považuje za mimořádně schopného a velmi slibného člena duhovenstva,“ řekl mu patriarcha toho dne dvakrát nebo třikrát. „Je vidět, že máš předpoklady, které ti dávají velké možnosti, můj synu,“ dodal.

„Jsem Vám navěky vděčný,“ odpověděl pokorně a hluboce se uklonil. A takto se doopravdy cítil až do dne své smrti.

S velkou slávou a byzantskou majestátností byl Nektarios samotným patriarchou vysvěcen na kněze. Stalo se tak v neděli v patriarším chrámě sv. Sávy, v předvečer Zvěstování. Chrám byl zcela naplněn věřícími.

Když jej patriarcha během svěcení chválil, odpovídal pokorně a bez řečnických obrátů. Použil prostě podobenství o „Rozsévači a obilném zrně.“ Popsal sám sebe jako rozsévače Božího Logu, čili Slova. Boží Slovo, jež nám přinesl Pán Ježíš, bylo popsáno jako obilné zrně. „Obilné zrně“, říkal, „je malé a nevýznamné. Ale když je zasazeno, vždy znovu a znovu ožívá a vydává hojnost. Stejně je to s Božím Slovem, které se zdá být jen slovy, ale ve

skutečnosti je tak mocné, že když je kázáno, samo se usazuje do srdcí posluchačů. Bohužel všechna srdce nejsou úrodnou půdou, a Boží Slovo nepřijímají. Nicméně stejně jako země,“ končil, „je Pán trpělivý, a čeká, zda nepřijímající, tvrdá srdce nezměknou a nepřijmou Jej i Jeho Slovo.“

Nektarios se konečně stal knězem, kazatelem a zpovědníkem, a za pět měsíců mu byl v kostele sv. Mikuláše v Káhiře nubijským metropolitou přidělen titul archimandrity. Vzápětí měl tu čest být ustanoven kazatelem a tajemníkem patriarchátu v Káhiře. A neuběhly ani dva měsíce, když byl jmenován do ještě vyšší pozice, pozice tajemníka patriarchátu.

Přemýšlel, zda tento náhlý vzestup a prestiž, která s ním přicházela, nakonec neohrozí jeho hodnoty a víru. Aby se tomu, čeho se z celého srdce bál, vyhnul, rozhodl se pro velký půst, kdy si nedovolil ani napít vody. V uctivých modlitbách padl na kolena, četl kánon sv. Ondřeje Krétského, a během svých modliteb v pláči prosil o Boží pomoc a vedení.

A právě v tomto období života se seznamoval se svými krajany, s anonymním davem. Když je potkával, setkal se s bídou, nemocemi, chudobou a zoufalstvím. Pokoušel se přinést sluneční paprsek do jejich srdcí tím, že s nimi sdílel lásku, jež má Ježíš Kristus pro všechny. V té době se rovněž pokusil získat finanční prostředky na výzdobu patriarchátu.

S velkými obtížemi finance nakonec získal díky církevním benefičním akcím a tomu, že procestoval celou komunitu, aby se setkával s lidmi a osobně je žádal o pomoc, i díky žebrání, když předchozí dva způsoby nepomáhaly. Tato činnost zahrnovala i velké množství papírování. Nektarios našel ikonopisce, který by dle jeho názoru nejlépe namaloval čtyři evangelisty, proroky a Krista Spasitele. Výsledek byl půvabný, byl důkazem Boží slávy. Padesát jedna zlatých, které za ikony vydal, za to úsilí stály.

O několik měsíců později, v lednu 1889, náhle zemřel metropolita Nil, z kdysi slavné metropole Pentapolské. A jelikož tato pozice spadala pod alexandrijského patriarchu Sofronia, bylo na něm ji znovu obsadit. Patriarcha navrhl Nektaria a dva další, jejich službu dobře znal. Z těchto tří byl nakonec vybrán Nektarios a 15. ledna 1889 mu bylo nabídnuto povýšení na biskupa. Pro Nektaria to bylo naprosté překvapení, neboť něco takového mu nikdy nepřišlo na mysl, ani si nikdy nepřál vystoupat k takové pozici.